

บทที่ 3

ระบบคมนาคมในเขตจังหวัดแพร่

ระบบคมนาคมขนส่งของจังหวัดแพร่ปัจจุบัน แบ่งตามพื้นที่ได้เป็น 3 ระบบ คือ ระบบภายในพื้นที่จังหวัด ระบบต่อเชื่อมกับจังหวัดข้างเคียง และระบบต่อเชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้าน

3.1 ระบบภายในพื้นที่จังหวัดแพร่

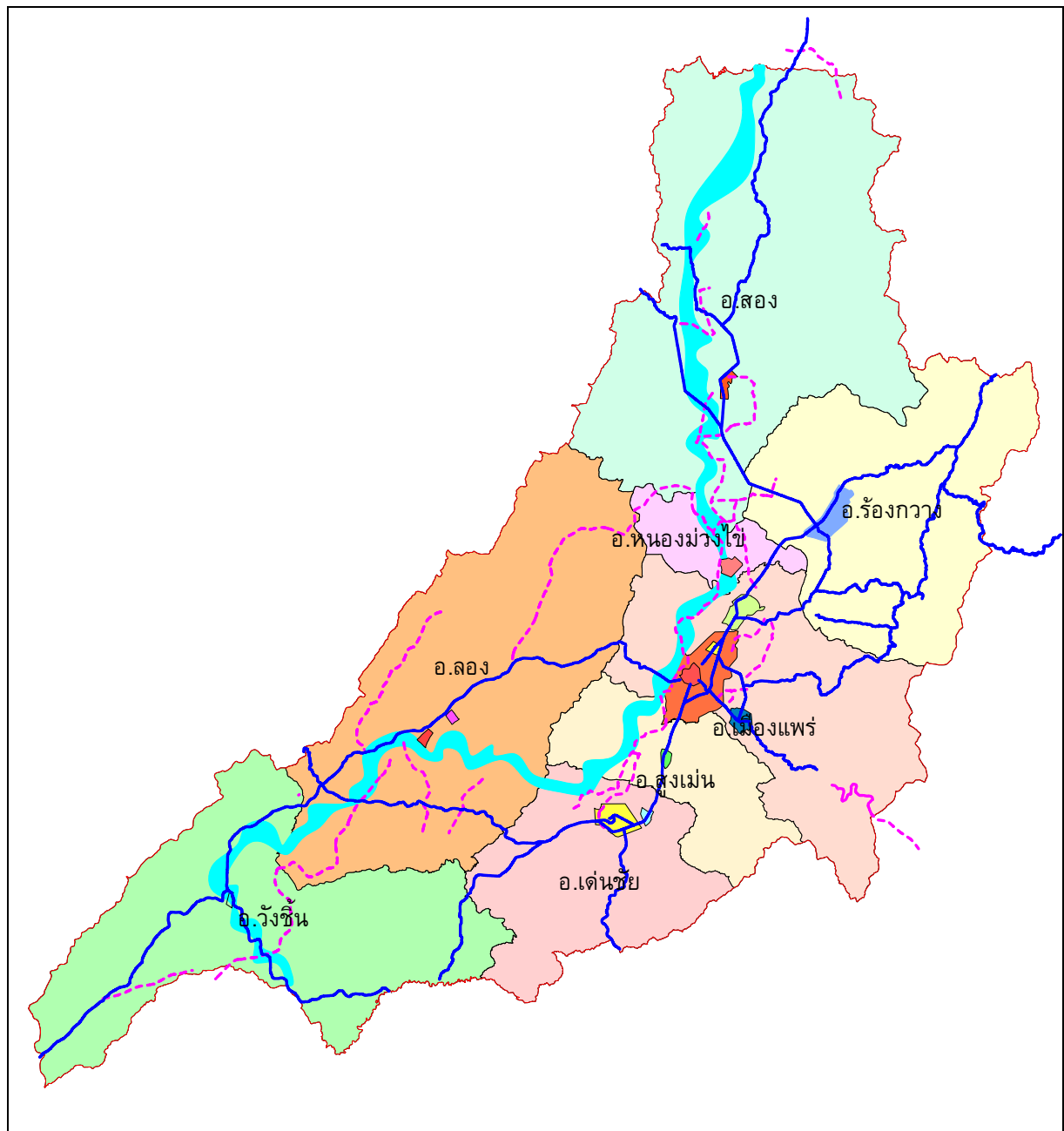
ระบบคมนาคมในพื้นที่จังหวัดแพร่ มีระบบทางหลวงเป็นระบบเดียวที่รองรับการเดินทางและการขนส่ง ถึงแม้ภายในจังหวัดจะมีแม่น้ำยมที่เป็นแม่น้ำใหญ่สายสำคัญ แต่ไม่มีศักยภาพสำหรับการใช้ในการเดินทางและขนส่ง

3.1.1 ระบบทางหลวงนอกเขตเมือง

ระบบทางหลวงภายในจังหวัดปัจจุบัน ประกอบด้วย ระบบทางหลวงของกรมทางหลวงและระบบทางหลวงชนบทของกรมทางหลวงชนบท ซึ่งถือเป็นโครงข่ายป้อน (Feeder System) เข้า-ออก สู่อำเภอ ระบบทางหลวงของกรมทางหลวง ทางหลวงภายใต้ความรับผิดชอบของกรมทางหลวงภายในจังหวัดแพร่ ดูแลโดยแขวงทางหลวงจังหวัดแพร่ และสำนักงานทางหลวงที่ 2 มีความยาวรวมทั้งหมด 601.115 กม. ประกอบด้วยทางหลวงสายหลัก คือ ทางหลวงสายประธานหมายเลข 11 ทางหลวงสายรองประธานหมายเลข 101 และหมายเลข 103 และทางหลวงจังหวัด จำนวน 14 สายทาง คือ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1022 , 1023 , 1024 , 1101 , 1120, 1124, 1125, 1134, 1154, 1216, 1217, 1342 และหมายเลข 1343 รูปที่ 3.1 แสดงโครงข่ายทางหลวงในเขตนอกเมือง

3.1.2 ระบบทางหลวงภายในเขตเมืองแพร่ ปัจจุบัน

ภายในพื้นที่เขตผังเมืองรวมแพร่ มีรูปแบบโครงข่ายทางหลวง เป็นแบบตาราง (Grid) ผสมกับแบบรัศมี (Radial) และมีทางหลวงสายรองประธานหมายเลข 101 เป็นเส้นทางอ้อมเมือง (By-pass) เลี่ยงการจราจรระหว่างทิศเหนือ-ใต้ ภายในพื้นที่เมืองมีถนนสายหลักในย่านธุรกิจคือ ถนนยันตรกิจโกศล ถนนช่อแฮ ถนนเจริญเมือง ถนนราชดำเนินและถนนเหมืองหิน สำหรับในเขตเมืองเก่าซึ่งเป็นเขตที่พักอาศัยและศูนย์ราชการมีถนนสายสำคัญคือถนนไชยบูรณ์ ถนนคุ้มเดิมและถนนเจริญเมือง (รูปที่ 2.3)

- ทางหลวงในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง
- - - - - ทางหลวงในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบท

รูปที่ 3.1 แสดงโครงข่ายทางหลวงเขตนอกเมือง (ทางหลวงของกรมทางหลวง และกรมทางหลวงชนบท) ในเขตจังหวัดแพร่

3.2 ระบบต่อเชื่อมกับจังหวัดข้างเคียง

3.2.1 ระบบต่อเชื่อมโดยทางหลวง

ระบบนี้ประกอบด้วย ทางหลวงในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงทั้งหมด ประกอบด้วย ทางหลวงต่อเชื่อมดังนี้

- ทางหลวงสายประธาน หมายเลข 11 ต่อเชื่อมกับจังหวัดลำปาง และจังหวัดอุตรดิตถ์
- ทางหลวงสายรองประธาน หมายเลข 101 ต่อเชื่อมกับจังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดน่าน
- ทางหลวงสายรองประธาน หมายเลข 103 ต่อเชื่อมกับจังหวัดลำปาง
- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1154 ต่อเชื่อมกับจังหวัดลำปาง
- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1120 ต่อเชื่อมกับจังหวัดพะเยา
- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1216 ต่อเชื่อมกับจังหวัดน่าน
- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1124 ต่อเชื่อมกับจังหวัดลำปาง

3.2.2 ระบบต่อเชื่อมโดยทางราง

จังหวัดแพร่ เป็นจังหวัดที่มีเส้นทางรถไฟสายเหนือตัดผ่านโดยมีสถานีชุมทางรถไฟที่มีชื่อเสียงคือสถานีรถไฟเด่นชัย ซึ่งอยู่ในอำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ มีระยะทางจากกรุงเทพ ประมาณ 534 กิโลเมตร และประมาณ 216 กิโลเมตร จากเชียงใหม่ สถานีเด่นชัยเป็นสถานีรถไฟชั้น 1 มีขบวนรถโดยสารหยุดรับ-ส่งผู้โดยสาร ทั้งขบวนรถไฟธรรมดา รถเร็ว และรถด่วน มีจำนวนผู้โดยสาร ใช้บริการในปี 2546 ประมาณ 171,934 คน คิดเป็นรายได้จากผู้โดยสารเท่ากับ 27.94 ล้านบาท นอกจากนี้ยังมีการให้บริการขนส่ง เข้า-ออกผ่านสถานีเด่นชัย ซึ่งในปี 2546 มีจำนวนสินค้าบรรทุกเท่ากับ 4054 ตัน ทำรายได้เท่ากับ 2.93 ล้านบาท

3.2.3 ระบบต่อเชื่อมทางอากาศ

สนามบินจังหวัดแพร่ ตั้งอยู่ในเขตเมืองบนถนนช่อแฮ มีรันเวย์ความยาว 1500 เมตร กว้าง 30 เมตร สามารถรองรับการขึ้นลงได้เฉพาะเครื่องบินเล็ก แบบใบพัดที่ผ่านมา มีการให้บริการเดินทางของผู้โดยสารระหว่างกรุงเทพ – แพร่ ด้วยเครื่องบิน ATR42 ผู้โดยสารได้ 45 คน จำนวน 2 เที่ยวบิน ต่อวัน ปัจจุบันได้หยุดให้บริการ เนื่องจากปัญหาทางการเงินของบริษัท ตั้งแต่ปี 2546 จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานแพร่ พบว่า มีโครงการที่จะขยายรันเวย์ให้ยาวเพิ่มอีก 300 เมตร เพื่อให้สามารถรองรับเครื่องบินไอพ่น ขนาด 737

3.2.4 ระบบคมนาคมต่อเชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้าน

สำหรับจังหวัดแพร่ โดยตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เป็นจุดชุมทางของการขนส่งทางหลวง โดยสามารถขนส่งผ่านจังหวัดแพร่ 4 แนวเส้นทางคือ เชื่อมต่อประเทศลาว ด้านด่านชายแดนห้วยโก๋น จังหวัดน่าน เส้นทางเชื่อมต่อกับตอนใต้ พม่า และลาว ผ่านจังหวัดเชียงราย เส้นทางขนส่งสู่แขวงสะหวันเขต ประเทศลาวเข้าสู่ประเทศเวียดนาม และออกทะเลที่เมืองท่าดานัง ผ่านเส้นทาง North – South และ East- West Corridor และเส้นทางเข้าสู่ประเทศพม่าด้านเมืองมะละแหม่ง ผ่านเส้นทาง North South และ East-West Corridor เช่นเดียวกัน สำหรับเส้นทางต่อเชื่อมทางหลวงและทางราง มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 เส้นทางเชื่อมทางหลวงและทางราง

เส้นทางที่	พื้นที่ต่อเชื่อม	เส้นทางทางหลวง / ทางราง
1	แพร่-น่าน-ลาว ทางด้านชายแดนห้วย โก๋น (เมืองเงิน แขวงไชยบุรี)	ทางหลวงหมายเลข 11 หมายเลข 101 หมายเลข 1080 เชื่อมต่อเมืองเงิน แขวงไชยบุรี ประเทศลาว
2	แพร่ – ลำปาง – พะเยา – เชียงราย หลวงน้ำทา (ลาว) จิงหิง (จีน) คุณหมิง (จีน)	ทางหลวงหมายเลข 101 หมายเลข 103 หมายเลข 1 หมายเลข 1021 หมายเลข 1020 หมายเลข 1129 เส้นทาง R3A (ลาว-จีน) ถึงเมืองจิงหิง เส้นทางจิงหิง – เมืองคุณหมิง (จีน)
3	แพร่ – อุดรดิตถ์ พิษณุโลก- ขอนแก่น - มุกดาหาร – ด่าน (เวียตนาม)	ทางหลวงหมายเลข 101 หมายเลข 11 หมายเลข 12 ทางหลวง R2 (ในเขตประเทศ ลาวและเวียตนาม)
4	แพร่ – อุดรดิตถ์ – พิษณุโลก- สุโขทัย - ตาก – แม่สอด – เมียวดี (พม่า)- เมะละแหม่ง – ท่าตอน – (พม่า)	ทางหลวงหมายเลข 101 หมายเลข 11 หมายเลข 12 หมายเลข 105 เส้นทางพัฒนาใหม่ (พม่า)
5	แพร่ – ลำปาง – พะเยา - เชียงราย หลวงน้ำทา (ลาว) จิงหิง (จีน) คุณหมิง (จีน)	เส้นทางราง จากสถานีเด่นชัย (เด่นชัย – ลำปาง – พะเยา – เชียงราย ,อยู่ในระหว่างเสนอโครงการ) เส้นทางหลวง R3A (ถึงเมืองจิงหิง) – เส้นทางจิงหิง – คุณหมิง

3.3 ระบบรถโดยสารสาธารณะ

ระบบรถโดยสารสาธารณะที่เกี่ยวข้องในจังหวัดแพร่ เป็นรถโดยสารประจำทางเท่านั้น โดยแบ่งได้ออกเป็น 4 ระบบ คือ

- รถโดยสารสาธารณะประจำทาง ที่เดินรถระหว่างกรุงเทพมหานครมายังจังหวัดแพร่และจังหวัดอื่น ๆ
- รถโดยสารสาธารณะประจำทาง ที่เดินรถระหว่างจังหวัดแพร่ และจังหวัดอื่น ๆ ยกเว้นกรุงเทพ
- รถโดยสารสาธารณะประจำทาง ที่เดินรถภายในเขตจังหวัด
- รถโดยสารสาธารณะประจำทาง ที่เดินรถภายในเขตเทศบาลและเขตต่อเนื่อง

3.3.1 รถโดยสารสาธารณะ ระหว่างกรุงเทพ – แพร่

รถโดยสารสาธารณะประจำทางระหว่างกรุงเทพ – จังหวัดแพร่ จัดอยู่ในประเภทรถประจำทางหมวด 2 ปัจจุบัน (ปี พ.ศ.2549) ให้บริการจำนวน 20 เที่ยวต่อวัน จากผู้บริการจำนวน 3 บริษัท มี ลักษณะรถที่ให้บริการเป็นรถบัส ขนาด 24 และ 40 ที่นั่งติดแอร์ มีจุดจอดรับ-ส่งผู้โดยสารที่สถานีขนส่งแพร่ ซึ่งตั้งอยู่บนถนนยันตรกิจโกศล

3.3.2 รถโดยสารสาธารณะระหว่างจังหวัดแพร่ และจังหวัดอื่น ๆ ไม่รวมกรุงเทพฯ

เป็นรถโดยสารประจำทางหมวด 3 ในปี 2549 มีการให้บริการ โดย 1 บริษัท รถที่ใช้เป็นรถบัส ขนาด 40 ที่นั่ง ติดแอร์ มีจุดจอดรับ – ส่ง ผู้โดยสารอยู่ที่สถานีขนส่งแพร่

3.3.3 รถโดยสารสาธารณะประจำทางภายในจังหวัดแพร่

รถโดยสารสาธารณะประจำทางที่ให้บริการภายในจังหวัดแพร่ ให้บริการโดยรถประจำทาง หมวด 4 ซึ่งใช้รถบัสขนาด 40 ที่นั่ง ไม่ติดแอร์ และรถขนาดเล็กรถสองแถว บรรทุกผู้โดยสาร 12 ที่นั่ง มีจุดปลายทางจอดรถผู้โดยสารในเขตเมืองแพร่ ที่สถานีขนส่ง และบริเวณตลาด (สำหรับรถขนาดเล็ก) มีจำนวนสายทางให้บริการสำหรับรถประจำทางหมวด 4 จำนวน 6 สายทาง และ 5 สายทาง สำหรับรถประจำทางขนาดเล็ก ค่าโดยสารคิดตามระยะทาง

3.3.4 รถโดยสารสาธารณะประจำทางในเขตเทศบาล

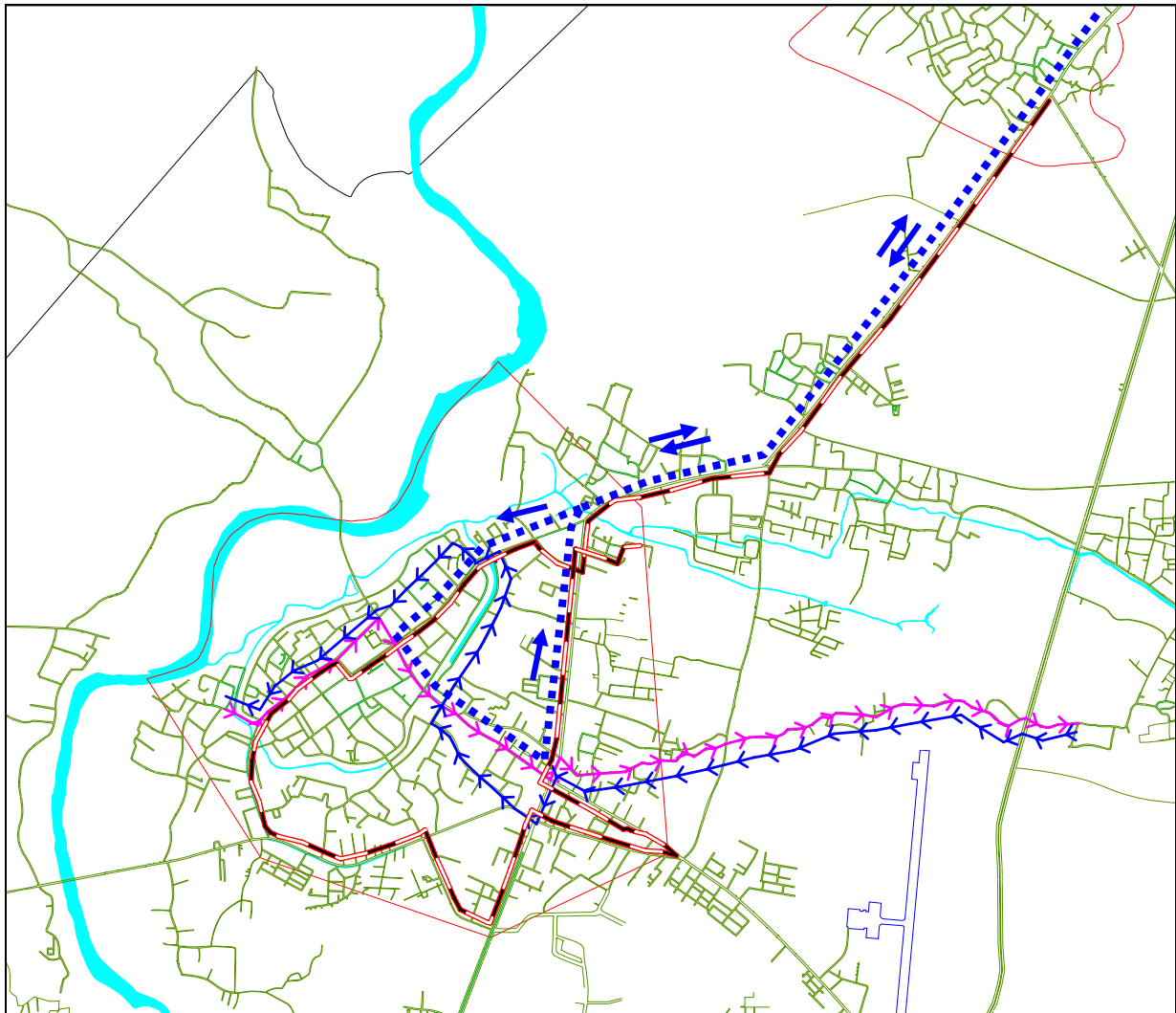
รถโดยสารประจำทาง ในเขตเทศบาลเมืองแพร่จัดอยู่ในรถประจำทางหมวด 1 สำหรับรถที่ให้บริการทั้งหมดเป็นรถสองแถวจำนวนผู้โดยสารสูงสุด 12 ที่นั่ง จัดทะเบียนเป็นรถโดยสารขนาดเล็ก แต่วิ่งประจำทางในเขตเทศบาล ในลักษณะการให้บริการของรถประจำทางหมวด 1 รูปที่ 3.2 แสดงเส้นทางบริการ รถโดยสารประจำทาง ในเขตเทศบาลเมืองแพร่ มีจำนวนสายทางสัมปทาน 3 สายทาง คือ:

- สาย 2 ชื่อเส้นทาง เซตวัน – เหมืองหม้อ
- สาย 3 ชื่อเส้นทาง รอบเวียง-สามแยกโรงพยาบาล
- รถขนาดเล็กสายที่ 57003 ชื่อเส้นทาง หุ่น้อย – รอบเวียง

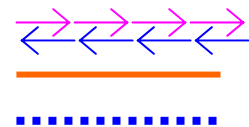
ปัจจุบันมีสายทางให้บริการอยู่เพียง 2 สายทางคือสาย 3 และรถขนาดเล็ก เส้นทางหุ่น้อย-รอบเวียง เก็บค่าโดยสาร ตลอดเส้นทาง 15 บาท สำหรับคนทั่วไป และ 10 บาท สำหรับนักเรียน

3.4 จุดเชื่อมต่อการเดินทางและการขนส่งสินค้าของจังหวัดแพร่ (Terminals)

สำหรับจังหวัดแพร่จุดเชื่อมต่อการเดินทาง/ขนส่งปัจจุบันประกอบด้วย ท่ารถโดยสารบนถนนยันตรกิจโกศล สถานีรถไฟเด่นชัย ท่ารถโดยสารสาธารณะ (คิวรถสองแถวระหว่างอำเภอรอบนอกกับอำเภอเมือง) อยู่บนถนนเหมืองหิต ถนนยันตรกิจโกศลและถนนช่อแฮ

เส้นทางรถประจำทางสาย 2 เชตวัน - หมืองหม้อ
 เส้นทางรถประจำทางสาย 3 รอบเวียง - สามแยกโรงพยาบาล
 เส้นทางรถประจำทางสาย 57003 หุ่งไ้ - รอบเวียง

รูปที่ 3.2 แสดงเส้นทางเดินรถประจำทางในเขตเมือง สาย 2 สาย 3 และ สาย 57003

3.5 ระบบการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ (Non-Motorized Mode)

3.5.1 ระบบการเดินทางทางเท้า

โดยสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการรองรับการเดินทางโดยการเดิน คือ ทางเท้าหรือฟุตบาท ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีความเหมาะสม และมีโครงข่ายต่อเนื่องที่จะสามารถใช้เดินทางระหว่างพื้นที่ที่สำคัญ ๆ ในเขตเมืองแพร่ ระบบทางเท้า นอกจากส่งเสริมการเดินทางโดยการเดินแล้วยังมีความสำคัญช่วยเสริมความนิยมของการเดินทางโดยรถโดยสารสาธารณะ

ในเขตเมืองแพร่ ถนนที่มีทางเท้าเหมาะสมสำหรับการเดินยังมีไม่เพียงพอ ปัจจุบันถนนที่มีทางเท้ามีอยู่บางเส้นทาง เช่น ทางหลวงหมายเลข 101 ช่วงเข้าเมืองแพร่ ถนนไชยบูรณ์ ถนนช่อแฮ ถนนเหมืองหิต และถนนยันตรกิจโกศล

3.5.2 ระบบการเดินทางโดยจักรยาน

ในจังหวัดใหญ่ ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร และจังหวัดเชียงใหม่ มีความพยายามผลักดันให้มีการใช้จักรยานในการเดินทาง สำหรับถนนที่มีการจราจรหนาแน่น จำเป็นต้องมีเลนจักรยานเฉพาะ เพื่อความปลอดภัย ในกรณีถนนการจราจรเบาบาง สามารถใช้จักรยานร่วมกับกระแสจราจรได้ ในเขตเทศบาลเมืองแพร่ ปัจจุบันไม่พบเห็นทางหรือเลนจักรยานและจากการสังเกตพบว่ามีผู้ใช้จักรยานในการเดินทางน้อยมาก

ในขณะนี้เทศบาลเมืองแพร่มีโครงการก่อสร้างเลนจักรยาน (Bicycle Lane) บนถนนเหมืองหิตและถนนศศิบุตรโดยมีนโยบายเพื่อเชื่อมต่อกับขององค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง